

- Oracions juxtaposades i coordinades (parataxi)
- Nexes coordinatius: conjuncions coordinants i partícules

Oracions juxtaposades i coordinades (parataxi)

Des del punt de vista de la sintaxi d'oracions, i tant en grec com en llatí, així com en català, castellà o qualsevol altra llengua, hom pot distingir en primer lloc dos tipus d'oracions:

- oracions simples, que consten d'un subjecte i un predicat (un verb) [1],
- oracions compostes, que consten d'un subjecte o més i sempre de més d'un predicat (dos o més verbs) [2]:

[1] *El soldat corre.*

[2] *El soldat corre i es cansa*

[2] *El soldats corren i els enemics fugen.*

[2] *El soldats corren perquè els enemics fugen.*

Al seu torn, dins les oracions compostes hom pot distingir:

- oracions juxtaposades, o oracions independents entre si i que constitueixen una sola frase sense cap paraula que les uneixi [a]
- oracions coordinades, o oracions independents entre sí i que constitueixen una sola frase i apareixen unides per mitjà d'una partícula o d'una conjunció, anomenada coordinant [b]
- oracions subordinades, o oracions dependents d'una sola oració amb valor independent, i anomenada oració principal [c]

[a] *El soldats corren, els enemics fugen.*

[b] *El soldat corre i es cansa*

[b] *El soldats corren i els enemics fugen.*

[c] *El soldats corren perquè els enemics fugen.*

En referir-se a les oracions compostes, els gramàtics grecs empraven els termes parataxis (παράταξις < παρα-ταγ-σις, o *posició al costat*), equiparable al de coordinació (de *co-ordin-atio*), i hipotaxi (ὑπόταξις < ὑπο-ταγ-σις, o *posició a sota*, és a dir, *posició dependent*), equiparable al de subordinació (de *sub-ordin-atio*), i incloïen sota la primera denominació no solament les oracions coordinades sinó també les juxtaposades.

Allò que tenen en comú aquest dos tipus d'oracions compostes, les juxtaposades i les coordinades, és que són oracions successives amb ple sentit cadascuna d'elles (i per tant independents les unes de les altres, de manera que podrien aparèixer aïllades), i unides ja sigui sense cap nexa d'unió, i en aquest cas hi ha juxtaposició, o bé mitjançant nexes d'unió (conjuncions coordinants però també partícules), i en aquest cas hi ha coordinació.

Exemples de juxtaposició:

ἤλθον, εἶδον, ἐνίκησα. [= *Veni, uidi, uici.*]

Vaig arribar, avi veure, vaig vèncer.

[una aquesta frase formada per tres oracions juxtaposades, cadascuna de les quals consisteix tan sols en una forma verbal (sense un verb, el nucli del predicat, no pot haver-hi oració) i el seu subjecte el·líptici (ἐγώ)]

Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς.

Estimeu els vostres enemics, feu el bé als que us odien.

Exemple de coordinació:

Ἐγὼ μένω, ἀλλὰ ἕτερον πέμπω.

Jo em quedo, però enviaré un altre.

Nexes coordinatius: conjuncions coordinants i partícules

Les conjuncions de coordinació semblen haver-se derivat d'antigues partícules, que originàriament s'haurien emprat només entre paraules i entre grups de paraules i tan sols com a signes d'insistència i d'unió, oposició o relació, però que amb el pas del temps haurien passat a emprar-se també entre oracions i també amb la mateixa funció, de manera que hom hi pot distingir conjuncions coordinants copulatives, disjuntives, adverbatives i il·latives de causa i de conseqüència.

Així, cal suposar, per exemple, que el terme *καί*, el qual mai no va deixar de significar *també*, va passar a significar *també i*, de manera que una frase amb les partícules *μέν ... δέ ...* en correlació, com per exemple

Νύξ μὲν ἐγένετο, οἱ δὲ πολέμιοι ἀπῆλθον.

D'una banda, la nit va arribar; d'altra banda, els enemics van marxar.

o simplement

La nit va arribar i els enemics van marxar.

també va poder passar a expressar-se amb el terme *καί* (entés ara com a conjunció):

Νύξ ἐγένετο καὶ οἱ πολέμιοι ἀπῆλθον.

La nit va arribar i els enemics van marxar.

És a dir, les paraules que hom pot considerar conjuncions mai no van perdre els valors que havien tingut com a partícules, de manera que a més d'aquest valor com a nexa o conector hom pot distingir sovint (però no en totes) altres dos valors dins aquest ample grup de paraules que no és possible agrupar sota una sola categoria sintàctica (i s'ha de decidir de quin d'aquest tres valors es tracta en cada ocasió d'acord amb el context i el sentit de la frase):

- com a nexes, connectors o elements de coordinació:
  - ja siguin anomenades conjuncions, com *καί* = i
  - ja siguin anomenades partícules, com *δέ*, que pot aparéixer
    - o bé en la correlació *μὲν ... δέ ...*
    - o bé sense la correlació amb *μὲν*,
    - i aleshores pot tenir el significat de *i* o el significat de *però* segons el context
- com a adverbis:
  - *καί* també pot traduir-se com *també* o *fins i tot*
  - *δέ* també pot traduir-se com *per la seva banda*
(però en l'anàlisi morfosintàctica no se sol emprar l'etiqueta *adv* per aquests dos termes, sinó que se sol dir que tenen *valor d'adverbi*)
- com a modalitzador oracional:
  - *καί* també pot traduir-se com *a més*
  - *δέ* també pot traduir-se com *en efecte*

Pel que fa a aquest últim valor, s'ha de dir que un modalitzador oracional és qualsevol terme amb la capacitat de modificar o ampliar el sentit neutre o objectiu d'una frase per tal que aquesta expressi també l'actitud o la intenció de qui la pronuncia envers allò que ha pronunciat, de manera que així pot donar a entendre la seva sorpresa, o reticència, o seguretat en la validesa del que ha dit...

Aquest valor o funció de paraules que també poden funcionar com a conjuncions o com a adverbis es dona en qualsevol llengua i especialment en la llengua parlada. Vegeu-ho amb el terme *però*:

- Plou molt però ja marxo.	<i>però</i> com a conjunció coordinant adversativa
- Però què dius? Espera't una mica.	<i>però</i> com a modalitzador oracional

Pel que fa a l'anàlisi morfosintàctica d'una paraula amb aquest valor,

- morfològicament, no se sol emprar l'expressió *modalitzador oracional*,
- sintàcticament pot emprar-se l'etiqueta *CO*, de *complement oracional*

(però aquest expressió implica quelcom més enllà de la sintaxi i te a veure més aviat amb la semàntica)

Davant d'aquesta varietat, la gramàtica tradicional fa una distinció més aviat forçada i poc pràctica entre conjuncions coordinants i partícules, i considera, d'una banda, com a conjuncions coordinants, les paraules que ofereixen preferentment el primer valor (com a nexes o connectors), i, d'altra banda, com a partícules, les paraules que ofereixen preferentment els altres dos valors (com a adverbis i com a modificadors oracionals). Es tracta d'una distinció poc pràctica perquè també hi ha paraules considerades per la gramàtica tradicional sempre com a partícules i que no obstant són sobretot elements de coordinació.

Així s'esdevé amb el terme $\delta\epsilon$, que sempre apareix en qualsevol text en prosa, ja sigui sol o en correlació amb el terme $\mu\epsilon\nu$, i gairebé sempre amb el significat de la conjunció coordinant copulativa *i* o de la conjunció coordinant adversativa *però*.

Davant d'això, potser el més pràctic és agrupar tant les conjuncions com les partícules que impliquen coordinació sota la denominació comuna de nexes o connectors coordinatius, i combinar en una graella (*) els tipus de relació que estableixen entre paraules, sintagmes o oracions amb els diferents tipus que la gramàtica tradicional distingeix entre les conjuncions coordinants (copulatives, disjuntives, adversatives, il·latives de causa [també anomenades explicatives, o causals], i il·latives de conseqüència [també anomenades il·latives sense cap més afegiment, o conclusives, o deductives]):

Els tipus de relació esmentats que les conjuncions coordinants i les partícules estableixen entre paraules, sintagmes o oracions són els següents:

- unió
- alternativa
- oposició
- motiu
- conseqüència
- distribució

Els diferents tipus esmentats que la gramàtica tradicional distingeix entre les conjuncions coordinants són els següents:

- conjuncions coordinants copulatives
- conjuncions coordinants disjuntives
- conjuncions coordinants adversatives
- conjuncions coordinants il·latives de causa (també anomenades explicatives, o causals)
- conjuncions coordinants il·latives de conseqüència (també anomenades il·latives sense cap més afegiment, o conclusives, o deductives)

*

		unió	alternativa	oposició	motiu	conseqüència
nexes	conjuncions	copulatives καί τε (enclítica) τε και οὐδέ μήδε	disjuntives ἢ	adversatives ἀλλὰ	il·latives de causa γάρ	il·latives de conseqüència οὖν
	partícules	δὲ	–	δὲ καίτοι μέντοι		

distribució

nexes	conjuncions	copulatives en correlació	disjuntives en correlació
		καί ... και ... τε ... τε ... τε ... και ... οὔτε ... , οὔτε ... μήτε ... , μήτε ...	ἢ ... , ἢ ... εἴτε ... , εἴτε ...
	partícules	μέν ... δὲ ...	
	perífrasi	οὐ μόνον ... , ἀλλὰ και ...	

Pel que fa a l'ús i el sentit d'aquests nexes coordinatius,

- els copulatius
indiquen la unió entre dos elements –paraules, sintagmes o oracions–, que pot ser més o menys enfàtica, i aleshores es fa servir més d'una conjunció.
- els disjuntius
indiquen alternança entre dos o més elements –paraules, sintagmes o oracions–, que poden coexistir o excloure's mútuament (és a dir, impliquen o bé la necessitat o bé la possibilitat d'escollir entre dos o més elements)
- els adversatius
indiquen una contraposició entre els elements coordinats –paraules, sintagmes o oracions–, i si aquests són oracions una oposició o restricció semántica entre l'oració que introdueixen i l'oració precedent.
- els il·latius de causa [també anomenats explicatius, o causals]
no coordinen paraules o sintagmes, sinó només oracions, i indiquen en l'oració que introdueixen el motiu o causa del que s'ha dit en l'oració anterior.
- els il·latius de conseqüència [també anomenats il·latius sense cap més afegiment, o conclusius, o deductius]
no coordinen paraules o sintagmes, sinó només oracions, i indiquen en l'oració que introdueixen una conseqüència o inferència derivada del que s'ha dit en l'oració anterior.

En els quadres que segueixen trobareu el significat i alguns exemples de l'ús dels nexes coordinatius més emprats en el grec àtic, però també dels termes que segons el context poden acomplir aquesta funció com a connectors (conjuncions coordinants i partícules) o bé unes altres i amb altres significats (partícules).

Tots els termes d'aquest llistat són àtons, és a dir, no tenen accent propi (malgrat que, per convenció, la majoria en tingui d'escrit), de manera que necessàriament han de ser

- o bé proclítics, i aleshores es pronuncien recolzats en la paraula següent

[el terme en grec és προκλιτικός [= προ-κλιτ-ικ-ός], del verb προκλίνειν [= προ-κλί-ειν], *inclinarse cap a endavant*]

- o bé enclítics, i aleshores es pronuncien recolzats en la paraula precedent, i per això no poden ser mai la primera paraula de l'oració coordinada que introdueixen, sinó que apareixen en segona posició (és a dir, són 'postpositius'), malgrat que per a això hagin d'aparèixer introduïts dins un sintagma format per elements que concerten entre si.

[el terme en grec és ἐγκλιτικός [< ἐν-κλιτ-ικ-ός], del verb ἐγκλίνειν [< ἐν-κλί-ειν], *recolzar-se en / sobre*]

El cas més freqüent és el de les partícules μέν i δέ:

Ὁ στρατηγὸς τοῖς πολεμίοις διώκει καὶ οἱ πολέμοι φεύγουσιν.

= Ὁ μὲν στρατηγὸς τοῖς πολεμίοις διώκει, οἱ δὲ πολέμοι φεύγουσιν.

Les traduccions per a cada terme són merament orientatives, ja que al cap i a la fi es tracta sempre de reconèixer el valor que un terme d'aquest tipus té en una frase determinada per tal d'entendre primer què expressa aquesta i d'intentar després oferir una traducció que reflecteixi bé aquell valor, la qual no té per què incloure necessàriament com a paral·lel d'aquell terme un adverbi o una locució adverbial (en la sintaxi del català i del castellà no se sol emprar el terme partícules).

καί - proclítica

<p>conj coord cop</p>	<p>- <i>i</i></p>	<p>Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ γυνή <i>L'home i la dona</i> Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἦκε Μένων. <i>Aquí van estar-se tres días i va arribar Menó.</i></p>
<p>partíc</p>	<p>- <i>també</i> - <i>a més</i></p>	<p>Aquest ús i els següents de καί es donen quan aquest terme no uneix oracions o bé paraules de la mateixa categoria gramatical o sintagmes amb el mateix valor sintàctic. Εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ὄρμησαν <i>Immediatament ells també es van llançar.</i> Ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι ὡς τις καὶ ἄλλος μάλιστα ἀνθρώπων. <i>Sé rebre ordres com també qualsevol altre dels homes en general.</i> Καλὸν γάρ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις <i>Car és bell, si és que alguna altra cosa també ho es entre els homes.</i></p>
<p>partíc</p>	<p>- <i>fins i tot</i> - <i>i encara</i></p>	<p>Aquest ús i l'anterior i el següent de καί es donen quan aquest terme no uneix oracions o bé paraules de la mateixa categoria gramatical o sintagmes amb el mateix valor sintàctic. Ὡς δὲ ἐχθροὶ καὶ ἔχθιστοι, πάντες ἴστε. <i>Tots sabeu [que són] enemics, fins i tot molt enemics.</i> Γενομένης καὶ δις ἐκκλησίας <i>Havent-hi assemblea fins i tot dos cops</i> Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός. <i>La saviesa humana és digna de poca, fins i tot de res.</i> > <i>La saviesa humana és digna de poca estima, fins i tot de cap.</i> > <i>La saviesa humana és digna de poca estima, fins i tot res.</i></p>

partíc	- <i>que</i>	<p>Després de termes que expresen igualtat (com ὁμοῖος, ἴσος, αὐτός,...).</p> <p>Γνώμησι ἐχρέωντο ὁμοίησι καὶ σύ. <i>Tenien la mateixa opinió que tu.</i></p> <p>Ὅ τε γὰρ γνούς καὶ μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη. <i>Car el que sap i no [ho] expresa clarament, [està] en la mateixa situació que si no [ho] entengués.</i></p> <p>Ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ ἄπερ καὶ βασιλεῖ. <i>Ens sembla el mateix que al rei.</i></p>
--------	--------------	---

τε - enclítica

conj coord cop	- <i>i</i>	<p>Ἀδελφοὶ φίλοι τε <i>Els germans i els amics</i></p>
----------------	------------	---

Combinacions de diferents termes: τε καί ; correlacions καί ... , καί ... / τε ..., τε ... / τε ... , καί ... ; perífrasi οὐ μόνον ... , ἀλλὰ καί ...

conjs coord cop en correl	τε καί	- <i>i</i> - <i>no solament ... ,</i> <i>sinó també ...</i>	Ἰδία τε καὶ δημοσία <i>En privat i en públic</i> Μοῦσαι τε καὶ αἱ τέχναι εἰσιν εὐεργετικάι. <i>Les Muses i les arts són benefactores.</i> Τὸ νικᾶν ἑαυτὸν πασῶν τῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη. <i>L'autocontrol és no solament la primera sino també la principal victòria.</i> < <i>El [fet de] vèncer-se un mateix ... la primera i la millor de les victòries.</i>
conjs coord cop en correl	καί ... καί ...	- <i>no solament ... ,</i> <i>sinó també ...</i>	Καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ γυνή <i>No solament l'home, sino també la dona</i> Καὶ οἱ κυβερνήται καὶ οἱ κελευσταὶ <i>No solament els pilots, sino també els mariners</i> Si no resulta convenient traduir <i>no solament... sino (que) també...</i> , hom pot obviar la traducció com a <i>i</i> del primer καί: Καὶ ἤκομεν καὶ ἡμῖν ἐξελθὼν ὁ θυρωρὸς ... εἶπεν περιμένειν <i>(I) Vam arribar i el porter va sortir i ens va dir que esperéssim.</i>
conjs coord cop en correl	τε ... τε ...	- <i>no solament ... ,</i> <i>sinó també ...</i>	Τυφλὸς τὰ τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὄμματ' εἶ. No solament ets cec pel que fa a l'orelles, sinò també pel que fa a l'enteniment i també pel que fa als ulls.
conjs coord cop en correl	τε ... καί ...	- <i>no solament ... ,</i> <i>sinó també ...</i>	Ἐκ τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸς τοῦ λιμένος <i>No solament des d'alta mar, sino també pel port.</i>
perífrasi	οὐ μόνον ... , ἀλλὰ καί ...	- <i>no solament ... ,</i> <i>sinó també ...</i>	Οὐ μόνον ἐνθαδε, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι. <i>No solament aquí, sino també en qualsevol altre lloc.</i>

μέν... , δέ ... - enclíiques

<p>partícs en correl</p>	<p>- <i>per una banda...</i> , <i>per altra banda ...</i> - ... , <i>i ...</i> - ... , <i>però ...</i></p>	<p>Ὁ μὲν κυβερνήτης ἐν τῇ πρύμνῃ ἐστὶ, οἱ δὲ ἐρέται...</p> <p><i>Per una banda el pilot està en la popa, per l'altra els remers...</i></p> <p>Per tal d'evitar enfarfegar la traducció de la correlació μὲν... δέ... reproduint-la sistemàticament amb amb la correlació "<i>d'una banda..., d'altra banda...</i>", es pot no traduir la partícula μὲν i traduir la partícula δέ, segons el context d'allò que diu la frase, o bé amb la conjunció copulativa <i>i</i>, o bé amb la conjunció adversativa <i>però</i>, o fins i tot no traduir-la:</p> <p>Ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιον ἐστὶ, τὸ δὲ σῶμα ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχρονώτερον.</p> <p>- <i>Per una banda l'ànima dura molt de temps, per altra banda el cos es m,olt fbele i dura molt poc temps.</i></p> <p>- <i>L'ànima dura molt de temps, però el cos es molt feble i dura molt poc temps.</i></p> <p>- <i>L'ànima dura molt de temps, i el cos es molt feble i dura molt poc temps.</i></p> <p>- <i>L'ànima dura molt de temps, el cos es molt feble i dura molt poc temps.</i></p> <p>Παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος</p> <p>- <i>Dos fills, per una banda el gran Artaxerxes, per altra banda el petit Ciros</i></p> <p>- <i>Dos fills, el gran Artaxerxes i el petit Ciros</i></p> <p>- <i>Dos fills, el gran Artaxerxes, el petit Ciros</i></p> <p>I de vegades es fa impossible recórrer a la correlació "<i>d'una banda..., d'altra banda...</i>":</p> <p>Τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηίδα γῆν καλουμένην ᾤκισαν.</p> <p><i>Van habitar la terra ara anomenada Beòcia, i abans terra de Cadmos</i></p> <p>D'altra banda, si μὲν i δέ segueixen l'article i aquest no concorda amb cap paraula a continuació (un substantiu o bé un terme que quedaria així substantivat per l'article), els dos parells de termes ὁ μὲν i ὁ δὲ constitueixen pronoms distributius:</p> <p>ὁ μὲν ... , ὁ δὲ ... : <i>l'un ... , l'altre ...</i></p> <p>Οἱ μὲν ἐπορεύοντο, οἱ δ' εἶποντο. (<i>Els</i>) <i>Uns avançaven, els altres seguien.</i></p>
------------------------------	--	--

δέ - enclítica

<p>partíc amb valor copulatiu / adversatiu</p>	<p>- ..., <i>i</i> .. - ..., <i>però</i> ...</p>	<p>Implica una contraposició amb el que s'ha dit abans, de manera que es pot considerar una partícula adversativa (<i>però</i>), però aquesta oposició és tan feble que sovint assenyalava tan sols la transició a una altra afirmació, de manera que també es pot traduir com una conjunció copulativa (<i>i</i>); és a dir, hom, ha de decidir com traduir segons el context d'allò que diu la frase.</p> <p>Τοῖς μὲν ποιηταῖς πολλοὶ κόσμοι δέδονται, τοῖς δὲ ρητορικοῖς...</p> <p><i>Als poetes els adornen moltes excelències, però als oradors...</i></p> <p>< <i>Als poetes els han estat donats molts adornos, però als oradors...</i></p> <p>Ὡς Ἀχιλεὺς θάμβησεν [...], θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι.</p> <p><i>De la mateixa manera que Aquil·les es va sorprendre, es van sorprendre també els altres.</i></p>
--	--	---

<p>conj coord cop neg</p>	<p>οὐδέ = οὐ + δέ = καὶ οὐ</p>	<p>- <i>i no</i> - <i>ni</i></p>	<p>Οὐχὶ βαδίζεις οὐδὲ πρεσβεύεις. <i>No marxés ni parteixes en ambaixada.</i></p> <p>Οὐδεμία ἐλπίς ἦν τιμωρίας οὐδὲ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο. <i>No hi havia cap esperança d'auxili ni es mostrava cap altre mitjà de salvació.</i></p>
<p>conjs coord cop neg en correl</p>	<p>οὐδέ ... οὐδέ ...</p>	<p>- <i>ni ... ni ...</i></p>	<p>Οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι. <i>Així que no crec que ni el sol ni la lluna siguin déus.</i></p>
<p>conjs coord cop neg en correl</p>	<p>οὔτε ... οὔτε ...</p>	<p>- <i>ni ... ni ...</i></p>	<p>Οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται. <i>Ni existeix ni mai no existirà.</i></p> <p>Οὔτε οἶσθα τοῦτο οὔτε νομίζεις εἰδέναι. <i>Ni saps això ni penses saber-ho.</i></p> <p>Οἱ ἔφηβοι δίκην οὔτε διδόασιν οὔτε λαμβάνουσιν. <i>Els efebs no són subjectes de judici ni tenen drets.</i></p>

ἤ - proclítica

<p>conj coord disj</p>	<p>- <i>o</i> - <i>o bé</i></p>	<p>Ἀγαθὸν ἢ κακόν <i>Bo o dolent</i> Πολέμιος ἢ φίλος <i>Enemic o amic</i> Ἐν ἑξ ἢ ἑπτὰ ἡμέραις <i>En sis o set dies.</i> Ἀναβαίνωμεν ἢ καταβαίνωμεν; <i>Pugem o baixem?</i> Εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν, ἢ τι δράσομεν; <i>¿Parlem o callem, o qué farem?</i></p>	
<p>partíc</p>	<p>- <i>en cas contrari</i> - <i>altrament</i></p>	<p>Λέγε ἡμῖν πῶς με φης διαφθεῖρειν τοὺς νεωτέρους· ἢ δῆλον δὴ ὅτι ... <i>Digue'ns per què afirmes que jo corrompo els joves; en cas contrari, [serà] molt evident que ...</i></p>	
<p>partíc</p>	<p>- <i>que</i></p>	<p>Introdueix el segon terme d'una comparació, ja sigui expresada per mitjà d'adjectius en grau comparatiu de superioritat o d'inferioritat: Οἱ γέροντες σοφώτεροι ἢ παῖδες εἰσιν. <i>Els ancians són més savis que els nens.</i> ja sigui expresada per mitjà de paraules que pel seu significatiu impliquen una comparació Τὸν ἡμισυν σῖτον ἢ πρόσθεν <i>La meitat de gra que abans</i> Ἄλλα ἢ τὰ γενόμενα <i>Fets diferents als que han passat</i> Ἄλλο οὐδὲν ἢ... <i>No una altra cosa sinó...</i> Τῆ ὕστεραία δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον. <i>Cal que jo mori l'endemà que retorni el vaixell.</i></p>	
<p>conjs coord disj en correl</p>	<p>ἢ ... , ἢ ...</p>	<p>- <i>o ... o ...</i> - <i>o bé ... o bé ...</i></p>	<p>Ἦ τι ἢ οὐδέν <i>O alguna cosa o res</i> Δεῖ Ἐρατοσθένην ἀποδεικνύναι ἢ ὡς οὐκ ἀπήγαγεν ἢ ὡς δικαίως τοῦτ' ἔπραξε. <i>Cal que Eratòstenes probi o bé que no el va arrestar o bé que ho va fer justament.</i></p>

ἀλλά - proclítica

conj coord advers	- <i>però</i>	<p>Introdueix una contraposició de manera clara amb el que s'ha dit abans.</p> <p>Πλουτεῖν θέλει, ἀλλ' οὐ δύναται.</p> <p><i>Vol fer-se ric, però no pot.</i></p> <p>Τότε ταῦτ' ἐκήρυττον, ἀλλ' οὐ νῦν.</p> <p><i>Van anunciar aquestes coses aleshores, però no ara.</i></p>
conj coord advers	- <i>sinó</i>	<p>Si abans hi ha una negació, s'ha de traduir per <i>sinó</i>.</p> <p>Οὐ κακός, ἀλλ' ἀγαθός ἐστιν ὁ νόμος.</p> <p><i>La llei no és dolenta sinó bona.</i></p> <p>Οὐκ ἦλθε, ἀλλὰ λέγων οἴκοι ἔμεινε.</p> <p><i>No va venir, sinó que es va quedar parlant a casa seva.</i></p> <p>Οὐ γὰρ κραυγῆ, ἀλλὰ σιγῆ ὡς ἀνυστόν [...] προσῆσαν.</p> <p><i>Car avançaven no amb crits, sinó amb el màxim silenci.</i></p> <p>Καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὄπλων τὸ πλεόν ἀλλὰ δαπάνης</p> <p><i>I la guerra no és una qüestió d'armes, sinó de despesa econòmica.</i></p>

γάρ - enclítica

<p>conj coord il·l de causa</p>	<p>- <i>car</i> - <i>perquè</i> - <i>ja que</i></p>	<p>Αἰ δάφναι εἰσὶ ἄνθη τοῖς ποιηταῖς, τῶν Μουσῶν γὰρ ἱερά ἐστι ἡ δάφνη. <i>Les plantes de llorer són les flors dels poetes, car el llorer està consagrat a les Muses.</i></p> <p>Κριστόβουλος ἔχαιρε. Πάντες γὰρ οἱ φίλοι παρῆσαν. <i>Cristòbul estava alegre, car tots els seus amics estaven presents.</i></p> <p>Ἐπιστευόμενην δὲ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων· οὐ γὰρ ἂν με ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς. <i>Vaig ser cregut pels lacedemonis, ja que [si no hagués estat així] no m'haguessin deixat retornar amb vosaltres.</i></p>
<p>partíc</p>	<p>- <i>doncs</i></p>	<p>Δοκεῖ τοίνυν μοι χαριέστερον εἶναι μῦθον ὑμῖν λέγειν. ἦν γὰρ ποτε κτλ. <i>Em sembla que és més agradable que us conti una història. Hi havia, doncs, una vegada etc</i></p>
<p>partíc</p>	<p>- <i>en efecte</i> - <i>efectivament</i></p>	<p>Ἡμεῖς γὰρ δεδοίκαμεν περὶ τῆς δίκης διαλέγεσθαι. <i>Efectivament, nosaltres temem parlar sobre la justícia.</i></p>

οὖν - enclítica

<p>conj coord il·l de cons</p>	<p>- <i>per tant</i> - <i>així doncs</i></p>	<p>Anuncia una conclusió o una conseqüència que recolza en l'afirmació feta en l'oració precedent.</p> <p>Ἀναρχία ἂν καὶ ἀταξία ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν <i>Consideraven que podríem sucumbir com a conseqüència de l'anarquia i la indisciplina; per tant, cal que els nostres caps d'ara siguin molt més</i></p> <p>Ὁ Ἀλέξανδρος οὖν τοιαῦτα εἶπε· ... <i>Així doncs, Alexandre va dir el següent:...</i></p> <p>Ὁ μὲν οὖν Ἀχιλλεὺς πολιορκεῖ τὴν πόλιν Ἴλιου. <i>Així doncs, Aquil·les va assetjar la ciutat de Troia.</i></p>
--------------------------------	--	---

Altres partícules

ἤ - proclítica

partícula intensiva	- <i>certament</i>	Ἡ καλῶς λέγεις <i>Parles certamente bé</i>
partícula interrogativa	- <i>és que ... ?</i> [llat. <i>Num ... ?</i>] [cast. <i>¿Acaso ... ?</i>]	Introdueix una pregunta per a la qual se presuposa una resposta negativa. Ἡ τέθνηκεν Οἰδίπου πατήρ; <i>És que ha mort el pare d'Èdip?</i>

δή - enclítica

partícula intensiva	- <i>sens dubte</i> - <i>veritablement</i>	Σοφώτατος δή ἐστιν ὁ Σωκράτης, <i>Sòcrates és, sens dubte, el més savi.</i>
partícula intensiva	- <i>de fet</i> - <i>foncs</i>	Posa de relleu i reforça el moment de la comunicació, ἴστε δή... <i>De fet sabeu...</i> Λέγε δή... <i>Parla, doncs.</i>

μήν - enclítica

partíc aseverativa	- <i>certament</i> - <i>de fet</i>	Καλὸν μὲν ἢ ἀλήθεια (...), ἔοικε μὴν οὐ ῥάδιον πείθειν. <i>La veritat és quelcom bonic, sembla certament que no es fàcil subornar-la.</i>
partíc adversativa	- <i>no obstant això</i> - <i>però</i>	Οὐ μὴν ... I no obstant això, no ... Οὐδὲν μὴν κωλύει. <i>Però res no ho impedeix</i>